

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Answer all questions.
  2. Total marks for questions are indicated in the right end.

- Q.1 Answer all questions. Each question carries two marks:- 20**
- (a) What does the term *Jurisprudence* mean?
  - (b) What were the main contributions of Leon Duguit?
  - (c) State the definition of legal formalism
  - (d) What are the implications of ownership?
  - (e) What are trusts?
  - (f) What do you mean by *Animus Possidendi*?
  - (g) What is the legal personality of animals?
  - (h) What are the two elements of possession?
  - (i) What is general custom?
  - (j) What is distributive justice?
- Q.2 Write short notes on any four of the following:- 20**
- (a) Basic features of the Historical School of law
  - (b) Legal consequences of Possession
  - (c) Derivative title
  - (d) Corporate Sole
  - (e) Rule of *Ejusdem generis*
  - (f) Feminist Jurisprudence
- Q.3 Answer any two of the following:- 12**
- (a) The only natural person are human beings. Animals are not persons either natural or legal. Animals are merely regarded as things.
    - (i) Can animals possess legal rights and duties?
    - (ii) Explain why are anti-poaching laws made and the societies for Prevention of Cruelty to Animals made?
  - (b) Rakesh purchases the material for a suit. He gives it to a tailor for stitching for stitching his suit. Rakesh is unable to pay for the cost of stitching and the tailor refuses to 'deliver him the suit. Rakesh argues that the tailor should give him his suit since the material belonged to him.
    - (i) What kind of security is being exercised by the tailor?
    - (ii) Explain the ways by which such a security would arise.
  - (c) A bankrupt cannot sue for torts in respect of his property because the right to property is actually vests with the Official Receiver.
    - (i) Explain if a bankrupt person is devoid of personality under law.
    - (ii) Explain if the person has a capacity and what would be his rights in a wider sense.

Q.4 Answer in detail any four of the following: -

48

- (a) Examine critically the natural law theories propounded by different jurists.
- (b) Discuss legislation and precedents as sources of law and bring out their relative advantages and disadvantages.
- (c) What is corporeal possession? Examine different kinds of ownership.
- (d) Explain the concept of property and discuss the kinds of property.
- (e) Define custom and explain the essentials of a valid custom.
- (f) Enumerate the various functions of law.

*****

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
२. प्रश्नांचे गुण उजवीकडील बाजूस दर्शविले जातात.

प्र.१ सर्व प्रश्नांची उत्तरे एक किंवा दोन वाक्यांत लिहा.

- अ) कायदेतत्वशास्त्र या संज्ञेचा अर्थ सांगा
ब) लीऑन ड्युग्यूट यांचे मुख्य योगदान काय आहे?
क) कायदेशीर औपचारिकता याची व्याख्या द्या
ड) मालकीचे परिणाम काय असतात?
इ) न्यास म्हणजे काय ?
फ) ऑनिमस पोझेडनडी याचा अर्थ काय आहे ?
ग) प्राण्यांचे कायदेशीर व्यक्तीमत्व काय आहे ?
ह) ताब्याचे दोन घटक कोणते ?
य) सामान्य चालीरिती काय असतात ?
ज) वितरक न्याय काय आहे ?

२०

प्र.२ कोणत्याही चार टिपा लिहा.

- अ) कायदयाच्या ऐतिहासिक विचारप्रणालीचे मूळ वैशिष्ट्ये
ब) ताब्याचे कायदेशीर परिणाम
क) व्युत्पन्न शीर्षाधिकार
ड) कॉर्पोरेट एकमात्र
इ) सजातीयत्वाचे नियम
फ) स्त्रीवादी कायदेतत्वशास्त्र

२०

प्र.३ कोणतेही दोन सोडवा.

- अ) मानव हाच एकमेव नैसर्गिक व्यक्ती आहे. प्राणी हे नैसर्गिक किंवा कायदेशीर/ दोहों व्यक्ती नाहीत प्राणी फक्त वस्तू आहेत.
i) प्राण्यांना कायदेशीर / हक्क आणि कर्तव्ये असू शकतात का ?
ii) अवैध शिकार प्रतिबंधक कायदे आणि प्राण्यांविरुद्ध क्रूरना या विषयीच्या संस्थाची निर्मिती का करण्यात येते हे स्पष्ट करा.

१२

- ब) राकेशने सुटासाठी कापड विकत घेतले. त्याने कापड शिप्यांकडे सूट शिवण्यासाठी दिले. राकेश शिलाईचे पैसे देण्यास असमर्थ आहे आणि शिप्यांने त्यात सूट देण्यास नकार दिला. राकेशने असा युक्तिवाद केला की शिप्यांने त्याला सूट दिला पाहिजे कारण कापड त्याच्या मालकीचे आहे.
i. शिप्यांने कोणला प्रकारची सुरक्षा अंमलात आणली आहे ?
ii. कोणला मार्गाने अशाप्रकारची सुरक्षा निर्माण होते ते स्पष्ट करा.

- क) दिवाळखोर त्याच्या संपत्तीबाबत नुकसानभरपाईचा दावा करू शकत नाही कारण संपत्तीधारण करण्याचा अधिकार या प्राधिकृत प्राप्तकर्त्याकडे आहे.
- i) जर दिवाळखोर व्यक्ती कायद्यांतर्गत व्यक्तीमत्व रहीत असेल स्पष्ट करा.
- ii) जर व्यक्तीकडे क्षमता असेल आणि त्याचे विस्तृत रितीने काय हक्क असतील ?

प्र.४ कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

४८

- अ) नैसर्गिक कायदा सिद्धांत विविध विधीज्ञानी कशाप्रकारे मांडला आहे त्याचे समिक्षात्मक परीक्षण करा.
- ब) कायदेमंडळ आणि न्यायनिर्णय उदाहरण हे एक कायदायाचे स्तोत्र आहे याव्ही चर्चा करा आणि त्याचे संबंधित गुणदोष सांगा.
- क) मुलभूत ताबा म्हणजे काय ? विविध प्रकारची मालकी परीक्षण करा.
- ड) संपत्तीची संकल्पना स्पष्ट करा आणि संपत्तीच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.
- इ) चालिरितीची व्याख्या करा आणि वैध चालिरितींना आवश्यक घटक स्पष्ट करा.
- फ) कायदयाची विविध कार्ये क्रमप्राप्त स्पष्ट करा.

*****